

Aveco de Bondt BV

De Gondel 1, 1186 MJ Amstelveen

Postbus 64, 7450 AB Holten

T +31 88 004 82 12

www.avecodebondt.nl

project CO₂-Prestatieladder Ministerie van Financiën
projectleider
contactpersoon
onderwerp CO₂-managementplan
status Definitief

datum 10 november 2022
referentie

paraaf
gecontroleerd

Inhoud

1	Inleiding	4
2	CO₂-footprint	5
2.1	Afbakening van de organisatie	5
2.2	CO ₂ -footprint basisjaar 2021	5
2.3	Data en monitoring	7
3	Reductiedoelstellingen	8
4	Reductiemaatregelen	10
5	Deelname aan- en initiatie van initiatieven	14
5.1	Lopende deelnames	14
5.2	Onderzoeken naar besparingen ICT	14
6	Stuurcyclus CO₂-management	15
6.1	Stuurcyclus	15
6.2	Verantwoordelijkheden	16
6.3	Monitoring en meting	17
6.4	Afwijkingen, corrigerende en preventieve maatregelen	17
6.5	Documentatiesysteem	17
	Bijlage 1 Methodiek voor de emissie inventaris	18
	Bijlage 2 Koppeling ISO 14064-1	20

Over de CO₂-Prestatieladder

Met een certificaat op de CO₂-Prestatieladder toont een organisatie aan dat ze inzicht heeft in haar CO₂-uitstoot, dat er ambitieuze doelstellingen en maatregelen worden genomen om deze uitstoot te reduceren en dat de organisatie hier continu in verbetert. Het certificaat is op 5 verschillende niveaus te behalen: tot en met niveau 3 gaat het om de uitstoot van de eigen organisatie. Vanaf niveau 4 en 5 wordt er ook werk gemaakt van de CO₂-uitstoot van de keten en sector, zoals inkoop en aanbesteding, de leveranciers en het stimuleren van andere overheden en sectoren om ook maatregelen te nemen. Niveau 3 is het gebruikelijke instapniveau.

Elke gecertificeerde organisatie wordt jaarlijks ge-audit door een onafhankelijke en geaccrediteerde Certificerende Instelling. Een gecertificeerde organisatie heeft hierdoor gegarandeerd een werkend CO₂-managementsysteem voor de organisatie, dat jaarlijks wordt getoetst op ambities, reductie en continue verbetering. Hoewel de meeste gecertificeerde organisaties bedrijven zijn, kunnen ook andere typen organisaties een certificaat halen voor de CO₂-Prestatieladder.

Niveau 3 heeft betrekking op het reduceren van onze CO₂-uitstoot (klimaatmitigatie). Naast klimaatmitigatie is ook klimaatadaptatie nodig: het aanpassen van onze samenleving en leefomgeving aan de gevolgen van klimaatverandering. Dit omvat bijvoorbeeld aanpassingen in de openbare ruimte. Dergelijke ingrepen en hun effect op CO₂ komen bij de niveaus 4 en 5 aan bod, die zich richten op CO₂-reductie in de keten.

1 Inleiding

Ingegeven door het Klimaatakkoord, is het ministerie van Financiën in 2022 gestart met de implementatie van de CO₂-Prestatieladder op trede 3. Trede 3 is het gebruikelijke instapniveau van de prestatieladder. Hierdoor krijgt het ministerie inzicht in de CO₂-uitstoot van hun bedrijfsvoering, met name energie en zakelijke mobiliteit. In een later stadium wordt bij het doorgroeien naar hogere treden op de Ladder ook de inkoopketen en het effect van beleid op de CO₂-uitstoot meegenomen. In dit gehele proces wordt nauw samengewerkt met alle diensten en agentschappen; de community verduurzaming bedrijfsvoering (Community).

De CO₂-Prestatieladder biedt als instrument een belangrijke basis voor het realiseren van de CO₂-reductiedoelen van het ministerie van Financiën. In dit CO₂-managementplan worden deze doelen, de CO₂-footprint van het basisjaar maatregelen van het Ministerie van Financiën in beeld gebracht. Daarnaast rapporteren we (half)jaarlijks over de voortgang van de footprint en de maatregelen aan het BVB. Hiermee wordt invulling gegeven aan de eisen van de CO₂-Prestatieladder en wordt op een structurele wijze gewerkt aan het verduurzamen van de eigen bedrijfsvoering.

De afgelopen jaren waren ongewoon door de wereldwijde coronacrisis. Ook dit jaar is door de oorlog in de Oekraïne en de daaruitvolgende 'gascrisis' een ongewoon jaar. De verwachting is dat dit ook nog in de komende jaren en in ieder jaren impact gaat hebben op onze organisatie. We zijn daarom voorzichtig in het trekken van conclusies over de voortgang op de doelstellingen. De exacte impact van de energiecrisis, maar ook het terugveereffect ná Corona (reisbewegingen, pandbezetting, etc.) is nog ongewis. Dit CO₂-managementplan wordt waar nodig bijgewerkt en gecommuniceerd.

2 CO₂-footprint

De basis voor de CO₂-Managementrapportage is het berekenen van de CO₂-uitstoot van de eigen organisatie en daarmee het vaststellen van de CO₂-footprint. Deze is voor het eerst in 2018 opgesteld. Het jaar 2019 is het basisjaar en dient als nulmeting voor het CO₂-beleid conform de systematiek van de CO₂-Prestatieladder.

2.1 Afbakening van de organisatie

De CO₂-Prestatieladder op niveau 3 richt zich op de CO₂-uitstoot van het energiegebruik van de eigen organisatie en de uitstoot van zakelijk reizen. Voorafgaand is gekeken welke onderdelen van het ministerie van Financiën binnen de scope van de CO₂-Prestatieladder worden meegenomen. Bij het vaststellen van de organisatorische grenzen wordt binnen de GHG Protocol methode de 'Control Approach-methode' gehanteerd.

Het Mandaatbesluit Ministerie van Financiën 2020¹ en met name het Organisatiebesluit Ministerie van Financiën 2020² bieden de basis voor het overzicht van organisaties die aan het Ministerie van Financiën gerelateerd zijn waarover ook operationele zeggenschap bestaat, en die dus meegenomen dienen te worden binnen de scope voor de CO₂-Prestatieladder.

De volgende onderdelen, diensten en inspecties behoren wel tot de Organisatorische Grenzen van het Ministerie van Financiën:

- Generale Thesaurie
- Directoraat-Generaal Rijksbegroting
- Directoraat-Generaal Fiscale zaken
- SG-cluster
- Directoraat-Generaal Belastingdienst
- Directoraat-Generaal Toeslagen
- Directoraat-Generaal Douane
- Programma-DG Herstel Toeslagen
- Inspectie Belasting, Toeslagen en Douane

Een uitgebreide beschrijving van de methode en resultaten is vastgelegd in de memo Organisatorische grenzen, zie bijlage 3.

2.2 CO₂-footprint basisjaar 2021

De CO₂-footprint omvat alle directe uitstoot door het eigen brandstofverbruik, verwarming, het elektriciteitsverbruik en zakelijke reizen (exclusief woon-werkverkeer). De CO₂-footprint van Het Ministerie van Financiën bedroeg in 2021 49.609 ton CO₂. Daarmee valt het ministerie in de categorie groot van de CO₂-Prestatieladder.

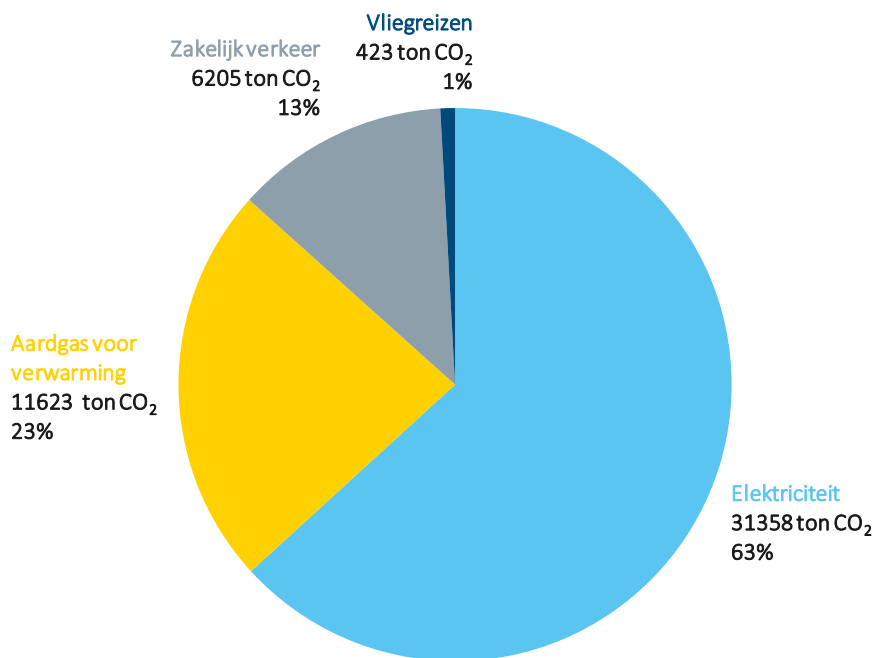
¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0043022/2022-02-18/0>

² <https://wetten.overheid.nl/BWBR0043027/2022-02-18/0>

In de footprint 2021 van het ministerie is 1% van het totale stroomverbruik groen (449.512 kWh). Alleen Nederlandse groene stroom (wind of zon) onderbouwd met 'Garanties van Oorsprong' (GVO's) wordt door de CO2-Prestatieladder als groen gerekend met 0 CO2-uitstoot. Een deel van de grijze stroom is groene stroom ingekocht met Europese GVO's. Deze stroom wordt als grijze stroom gerekend omdat van groene stroom met Europese GVO's niet kan worden aangetoond dat ze niet dubbel zijn gerekend (één keer meegerekend in land van oorsprong + één keer hier in Nederland gerekend).

Footprint Ministerie van Financiën 2021 in ton CO₂e

Categorie	Thema	Invoer	Eenheid	Ton CO ₂ -eq.	eenheid
Elektrische auto's (kWh)	Zakelijk verkeer	514.024	kWh	286	ton CO ₂
Fiets en lopen	Zakelijk verkeer	179.964	km	0	ton CO ₂
Openbaar vervoer mix	Zakelijk verkeer	3.373.933	Personen km	50,6	ton CO ₂
Gedeclareerde km privé auto's	Zakelijk verkeer	8.842.798	km	1.724	ton CO ₂
Vliegtuig regionaal (<700 km)	Vliegreizen	111.320	personen km	33,1	ton CO ₂
Vliegtuig Europa (700-2500 km)	Vliegreizen	1.103.829	personen km	220,8	ton CO ₂
Vliegtuig mondiaal (>2500 km)	Vliegreizen	1.149.100	personen km	168,9	ton CO ₂
Totaal				49.609	ton CO ₂

Bron: Milieubarometer 2021

2.3 Data en monitoring

Alles valt of staat met goede data en monitoring. 'Meten is weten'. Alleen met de juiste gegevens kunnen maatregelen worden genomen en keuzes gemaakt om de doelstelling te bereiken. Door te meten wordt gemonitord hoe ver het Ministerie van Financiën is in de realisatie van de ambities, en kunnen deze betrouwbare feiten ook worden gebruikt in de communicatie. De invoering van de CO₂-Prestatieladder is hierbij een belangrijk instrument voor het Ministerie van Financiën.

3 Reductiedoelstellingen

Nederland heeft de ambitie om de uitstoot van broeikasgassen met 49% te reduceren in 2030, en met 95% in 2050, ten opzichte van het niveau van 1990. Met het sluiten van het Klimaatakkoord eind 2019, is voor de periode tot 2030 het beleid vastgesteld om deze doelen te behalen. In het Klimaatakkoord is ook opgenomen dat de Rijksoverheid daarin een voorbeeldrol neemt met het verduurzamen van de bedrijfsvoering. Practice what you preach is daarbij het principe.

De uiteindelijke ambitie van het Rijk is een **klimaatneutrale bedrijfsvoering**³. Het Ministerie van Financiën wil deze ambitie uiterlijk in 2030 behalen. De focus ligt nu op 'vergroenen' en reduceren, later mogelijk op compenseren. Uiteraard gaat de insteek zijn om CO₂-compensatie zoveel mogelijk te voorkomen, zodat er daadwerkelijke verduurzaming in de bedrijfsvoering plaatsvindt.

Klimaatneutrale bedrijfsvoering

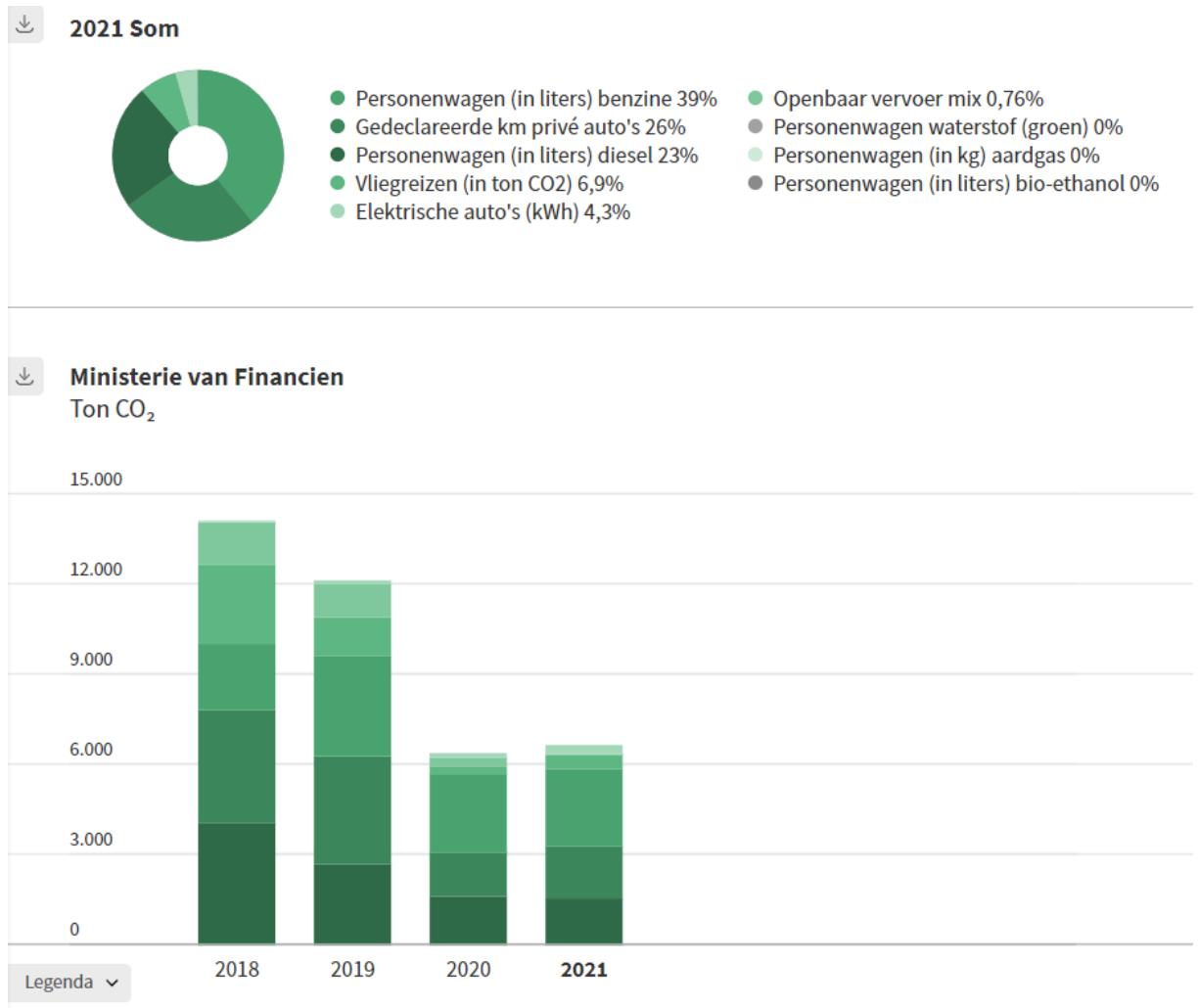
Het Rijk wil als organisatie klimaatneutraal en circulair worden. Klimaatneutraal houdt in dat activiteiten geen negatief effect mogen hebben op het klimaat. De strategie daarbij is gericht op eerst besparen en voorkomen van verspilling. Vervolgens is het de bedoeling om zoveel mogelijk over te schakelen op hernieuwbare bronnen en grondstoffen. Een laatste optie is het compenseren van uitstoot en vervuiling in het geval nog onvoldoende bespaard wordt of gebruik wordt gemaakt van hernieuwbare energiebronnen en grondstoffen. Insteek is om deze laatste optie waar mogelijk te voorkomen, zodat daadwerkelijke verduurzaming plaatsvindt in de bedrijfsvoering.

Het Rijk heeft tussendoelen bepaald om te stimuleren dat daadwerkelijk wordt bespaard. Belangrijke tussendoelen zijn bijvoorbeeld: het halveren van de uitstoot van mobiliteit, overschakelen op hernieuwbaar gas en 100 procent duurzame elektriciteit en een halvering van het energieverbruik van de kantoren. [Ministerie] gaat op basis van dit Rijksbeleid en de in 2019 vastgestelde eigen CO₂-footprint een pad schetsen hoe het doel van een klimaatneutrale bedrijfsvoering gehaald wordt.

Onderstaande doelstellingen worden verder uitgewerkt en doorgerekend:

- 1. In 2020 is het wagenpark 20% zero emissie, in 2028 100%.**
Eind 2021 was 27% van het wagenpark emissievrij. In April 2022 was dit 30%. Hiermee liggen we op koers richting 2028. De doelstelling wordt ondersteund door de maatregel, elektrisch tenzij. Voor wat betreft persoonsgebonden voertuigen zijn er geen onoverkomenlijkheden. Voor wat betreft werkauto's / transporters is er een grote afhankelijkheid van de beschikbaarheid van laadpalen (50% van het wagenpark betreft werkauto's).
- 2. Voor zakelijke reizen (incl. woon-werk verkeer) in 2030 50% CO₂-reductie t.o.v. 2016.**
Als basis voor onze meetgegevens nemen we 2018. In dat jaar zijn we begonnen met het meten van onze CO₂ impact volgens de milieu barometer. In onderstaande tabellen de impact van zakelijke mobiliteit. Gezien de ontwikkelingen ook richting 2019 kunnen we er vanuit gaan dat de gegevens over 2018 ongeveer gelijk zijn aan 2016. In onderstaande grafiek is zichtbaar dat (o.a. door Corona) de doelstelling is gehaald

³ Omdat de doelstelling een reductie van 100% behelst, is de reductie voor alle Scopes (1, 2 en het zakelijk reizen deel van Scope 3) ten opzichte van het basisjaar gelijk, namelijk 100%. Van deze totale uitstoot in het basisjaar valt 32% (15.768 ton) in Scope 1, 64% in Scope 2 (31.644 ton) en 4% (2.198 ton) in het zakelijk reizen deel van Scope 3

Uiteraard is het zaak om bovenstaande resultaten vast te houden of te verbeteren, ook als mensen weer meer naar kantoor gaan reizen.

3. Elektriciteit 100% hernieuwbaar in 2030.
4. Gemiddeld 2% energiebesparing per jaar voor de rijksgebouwen.
5. Gasverbruik van alle rijksgebouwen met 30% afgenomen ten opzichte van 2019 en voor minimaal 50% afkomstig van hernieuwbare bronnen. Samenwerking met de RVB is essentieel om onze doelen halen op het gebied van energiereductie.

4 Reductiemaatregelen

Bij het formuleren en vaststellen van de maatregelen zijn het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) ende rijksbrede doelstellingen als basis gebruikt en ligt de focus op de grootste bronnen van CO₂-uitstoot op Ministerie niveau. Dit zijn het wagenpark, het energieverbruik en vliegreizen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen maatregelen die rijksbreed worden genomen en maatregelen die op concernniveau worden genomen.

Maatregelen die in het Bedrijfsvoeringsoverleg vastgesteld zijn, zijn in het volgende overzicht opgenomen. Per maatregel is een schatting gegeven van: de CO₂-reductie op de totale footprint van het ministerie t.o.v. 2019

Soort	Maatregel	Tijdstip	Reductie tov 2021	Aannames
In 2020 is het wagenpark 20% zero emissie, in 2028 100%				
Mobiliteit	100% elektrificatie persoonsgebonden voertuigen	2028	4%	Aanname dat de helft van de voertuigen (benzine en diesel) persoonsgebonden auto's zijn. (2586 ton CO ₂ + 1558 Ton CO ₂) *0,5 = 2072 ton CO₂
Mobiliteit	Verkennen haalbaarheid en schaalbaarheid elektrificatie werkauto's	2023		
Mobiliteit	Verbeteren laadinfrastructuur voor werkauto's in samenwerking met RVB	2023		
Voor zakelijke reizen (incl. woon-werk verkeer) in 2030 50% CO₂-reductie t.o.v. 2016				
Mobiliteit	Introductie van circulaire, elektrische (circulaire) deelfietsen op 45 locaties, duurzame mobiliteit tussen kantoren wordt bevorderd	Eind 2022		
Mobiliteit	Analyse van de vliegreizen, besparingsdoel vaststellen voor 2024	Eind 2023		
Mobiliteit	Onderzoek naar diverse mobiliteitshubs in grote steden (Apeldoorn oa)	Eind 2024		
Mobiliteit	Actie voor impact gedeclareerde km's met privé auto's.	2023 – 2024		
Mobiliteit	Onderzoeken beschikbaar maken publieke vloot (deelmobiliteiten - Green Wheels)	Eind 2023		
Datakwaliteit	Er is sprake van dubbeltelling: de geladen kWh zijn zowel geregistreerd via de 'laaddruppels' van de EV-voertuigen, als in de afgenomen hoeveelheid elektriciteit op de kantoren (wanneer op kantoor geladen)	Eind 2023		

	wordt) en het laden op het thuis-adres. Er is niet bekend welk deel op kantoor geladen is, en welk deel thuis. Vandaar dat we nu een conservatieve inschatting maken, en alle geladen kWh meenemen in de footprint. Wel wordt in het CO ₂ -managementplan hiervoor als maatregel opgenomen dat volgend jaar onderzocht wordt of het mogelijk is om separate data hiervan te krijgen, zodat op nog nauwkeuriger niveau gemonitord kan worden.”			
Elektriciteit 100% hernieuwbaar in 2030				
Gemiddeld 2% energiebesparing per jaar voor de rijksgebouwen				
Energie	Onderzoeken inkoop groene stroom in overleg met RVB of via GVO's	Eind 2023	-63%	Alle grijze stroom wordt groen
Energie	Businesscase gebruik WKO koude voor serverruimte KV7	Eind 2023		
Energie	Plaatsen zonnepanelen op KV7	Eind 2023		
Energie	Plaatsen zonnepanelen dak Quintax Oost en solar overkapping parkeerterrein Quintax (22951). 1 á 1,5 MW piek.	Ontwerp/bestek Q3-2022, afronding 2023/2024 afhankelijk planning RVB	-1%	Aanname: efficiëntie zonnepanelen = 85% 1 MWP = 850.000 kWh / jaar * 0,556 kg CO ₂ / kWh = 472ton CO ₂ = 1% van de totale footprint.
Energie	Openen gebouw Fellenoord in Eindhoven (Energie neutraal) ter gedeeltelijke vervanging van Karelspoort Eindhoven. 488 Zonnepanelen en WKO.	Openingsdatum: 1 juli 2022.		
Energie	Kantoorpand Burg van Lierplein Vlaardingen ZOD	Implementatie in 2022		
Energie	Onderzoek naar plaatsen zonnepanelen JIC Schiphol via ZOD,	Onderzoek afgerond 2022		
Energie	Vervanging verlichting WBC en Quintax (projectnr 22680) binnen project groot onderhoud	In afwachting PID eind 2022 en planning RVB. Start aanbesteding Q4-2022		
Energie	Vervangen plafondeilanden datazalen Quintax (projectnr 11216) en circulaire LED verlichting WBC en Quintax (projectnummer 22680)	Projectnummer 11216 afgerond eind 2022 en projectnummer 22680 in afwachting PID eind 2022 en planning RVB		
Energie	Vervangen en verduurzamen luchtbehandelingsinstallatie Quintax Centrum (projectnummer 22269)	In afwachting PID eind 2022 en planning RVB. Start		

		aanbesteding Q4-2023		
Energie	CO ₂ reductie vanuit aanschaf hardwaren software binnen IV. Dit n.a.v. inzicht Proof of Value's (POV's). Meten is weten en awareness	Onderzoek afgerond in 2023		
Verwarming	'De knop om' in alle Rijkspanden.	Gereed periode mei – september 2022	-2%	Geschat -8% van verwarming 11623 ton CO ₂ * 0,08 = 930 ton CO ₂
Verwarming	Groot onderhoud en verduurzaming gebouw Noord Quintax, Apeldoorn (o.a. WKO). (projectnummer 22160)	Uitvoeringsperiode (prognose) Q2 2023 – Q4 2024. Start aanbesteding 2024. In afwachting planning RVB	-1%	Geen Gas meer in gebouw; -387.690 m ³ gas (totaal laan van westenenk) * 1,884 kg CO ₂ / m ³ = 730 ton CO ₂
Verwarming	Vervangen dakbedekking / dakisolatie Quintax Centrum (projectnr 22268)	PID Q3/4-2022. In afwachting planning RVB.		
Verwarming	Openen gebouw Fellenoord in Eindhoven (Energie neutraal) ter gedeeltelijke vervanging van Karelsport Eindhoven.	Openingsdatum: 1 juli 2022		
Gasverbruik van alle rijksgebouwen met 30% afgenomen ten opzichte van 2019 en voor minimaal 50% afkomstig van hernieuwbare bronnen				
Verwarming	Conform Europees besluit gaat de Rijksoverheid 15% gas besparen.		-4%	-15% uitstoot van gas 0,15 * 11623 ton CO ₂ = 1743,45 ton CO ₂
Verwarming	Inmiddels is de '2 graden' / 'zet de knop om maatregel' doorgevoerd die gemiddeld zo'n 8% besparing zou moeten kunnen opleveren.			
Verwarming en Energie	Aanvullende maatregelen worden momenteel binnen de ICBR besproken (gedeeltelijk) sluiten van panden			
Verwarming en Energie	Pand 1 Karelsport wordt afgestoten	De afstoot datum moet nog worden vastgesteld	-3%	-1.940.907 kWh * 0,556 kg CO ₂ / kWh = 1.079 ton CO ₂ ; -331.891 m ³ gas * 1,884 kg CO ₂ / m ³ = 625 ton CO ₂ Is total 1.704 ton CO ₂
Overige maatregelen				
Datakwaliteit	Inzicht in verbruik Domeinen	2023		
Datakwaliteit	Ophalen data openbaar vervoer Kerndepartement	2023		
bewustwording	Om bewustwording te creëren rollen we in 2023 een bewustwordingsprogramma uit. We starten als 'test case' binnen IV en indien succesvol kunnen we dit daarna binnen meerdere	2023		

	dienstonderdelen uitrollen. Via de Digitale BelastingdienstAcademie (DBA) is het voor alle medewerkers mogelijk om de e-learning module natúúrlijk duurzaam te volgen.			
--	--	--	--	--

Bewustwording is een andere belangrijke categorie. Naast bovenstaande inhoudelijke maatregelen worden ook initiatieven binnen de dienstonderdelen genomen om bewustwording, draagvlak en kennis te vergroten onder de medewerkers. Daarmee wordt benadrukt dat de eigen invloed van de medewerkers groot is: iedereen kan een steentje bijdragen, bijvoorbeeld door hoe je kiest te reizen en door hoe de gebouwen worden gebruikt. In het Bedrijfsvoeringsoverleg is ook afgesproken dat ieder lid de stand van zaken CO₂ uitstoot en besparende maatregelen in ieders eigen managementteam agendeert.

Om bewustwording te creëren rollen we in 2023 een bewustwordingsprogramma uit. We starten als pilot / 'test case' binnen IV BD en indien succesvol kunnen we dit daarna binnen de overige onderdelen van het Ministerie.

5 Deelname aan- en initiatie van initiatieven

5.1 Lopende deelnames

Denk Doe Duurzaam, geïnitieerd door DGOO van BZK laat zien hoe onderdelen van het rijk via hun eigen bedrijfsvoering en inkoop bijdragen aan een duurzamer, socialer en innovatiever Nederland. MinFin neemt deel aan de door dit programma georganiseerde duurzaamheidscoördinatorenoverleggen en werkbezoeken. Ook werken we samen met Denk Doe Duurzaam in de communicatie over verduurzaming.

De Community of Practice CO₂-Prestatieladder. PIANOO heeft in opdracht van BZK DGDOO een CoP opgericht waarin medewerkers van alle ministeries maandelijks kennis en ervaringen uitwisselen om de CO₂-Prestatieladder te implementeren. Het Programma is van en voor de leden, die daarin elk hun bijdragen leveren. De CoP is gestart op 1 maart 2021 en MinFin heeft daarin vanaf het begin geparticipeerd.

5.2 Onderzoeken naar besparingen binnen de Belastingdienst

Binnen Belastingdienst/ Informatievoorziening (IV) wordt gestart met een aantal Proof of Value's: het optimaliseren energie- en licentiegebruik (bijvoorbeeld Turbonomics) en onderzoek powermanagement (de technieken waarmee het energieverbruik van een ICT apparaat/component kan worden aangepast aan het gebruik" (LEAP)). Het doel is om inzicht krijgen in potentiële besparingen energiegebruik.

Daarnaast willen we bij lifecyclemanagement (LCM) en nieuwe aanbestedingen zicht krijgen op energiereductie. Voorbeelden bij LCM: vervanging Mainframes (-/- 17%) en vervanging netwerkartikelen van DC2 naar Business datacenter (-/- 71% besparing/ van ongeveer 1 MWh door compacter maken lager energie gebruik). Ook komt er een haalbaarheidsonderzoek Apple devices over mogelijkheden voor het huren en veiligstellen circulair hergebruik.

6 Stuurcyclus CO₂-management

6.1 Stuurcyclus

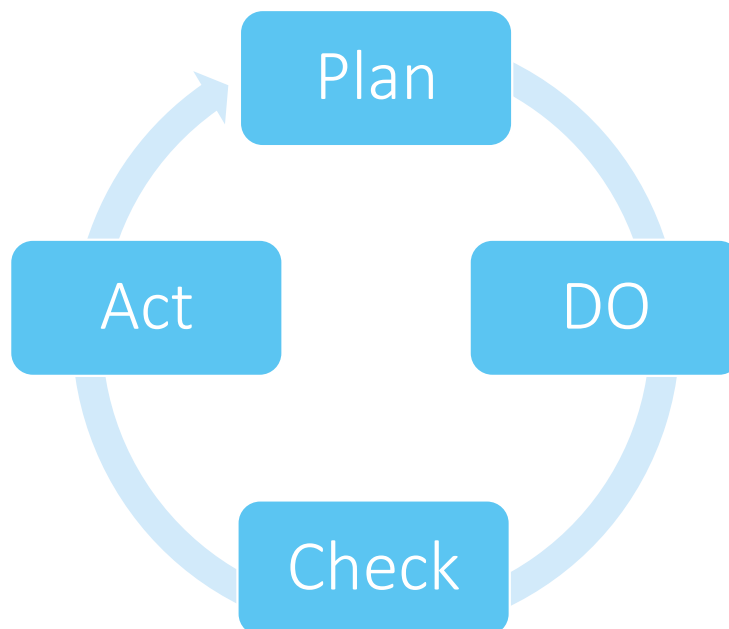
Binnen de stuurcyclus van het CO₂-managementsysteem dat voor de CO₂-Prestatieladder is ingericht, wordt de Deming-circle gevolgd om continue verbetering te borgen. In de fases van de cyclus zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

Plan: Beleidsdoelstellingen vastleggen, keuze maken voor CO₂-reductiemaatregelen en deelname aan initiatieven

Do: Uitvoeren van de plannen die gemaakt zijn in de vorige fase

Check: Controleren of de plannen op de juiste manier zijn uitgevoerd. CO₂-footprint en emissie-inventaris opstellen en periodieke rapportage schrijven

Act: Beleid waar nodig bijstellen en bijsturen op maatregelen en doelstellingen; documenten overeenkomstig actualiseren

De projectleider is verantwoordelijk voor het periodiek doorlopen van de stuurcyclus, en het up-to-date houden van alle documenten. Een activiteitenbeschrijving van de verschillende fases in de stuurcyclus staat in het onderstaande overzicht.

Verantwoordelijkheden voor maatregelen bij de diensten:

Frits Brentjens – Directeur Afdeling Huisvesting, Facilitair & Advies

Shared Service Organisatie Centrum voor Facilitaire Dienstverlening, Belastingdienst

- en diverse teams binnen zijn afdeling:
 - Aspectmanager Duurzaamheid
 - Team Dataprocessing & Support (DP&S)
 - Team Vervoer,
 - Team Huisvesting (in samenwerking met de RVB)
- – IV,
 - Duurzaamheidscoördinator IV

Activiteit	Op te leveren document
Check	Organisatorische en operationale grenzen controleren
	Kwantificeringsmethode controleren
	Emissie-inventaris (CO ₂ -footprint) opstellen
	Trends beschrijven voor emissie inventaris
	Voortgang reductiemaatregelen controleren
	Effectiviteit communicatie controleren
Act	Energiebeoordeling verslag actualiseren
	Communicatieplan actualiseren
	Kwaliteitsmanagement plan actualiseren
	Directiebeoordeling uitvoeren
Plan	CO ₂ -management plan, maatregelen, initiatieven bijstellen
	Goedkeuren communicatieplan
	Goedkeuren kwaliteitsmanagement plan
Do	Uitvoeren acties / maatregelen

6.2 Verantwoordelijkheden

De diverse documenten die onderdeel uitmaken van het CO₂-managementsysteem worden periodiek geactualiseerd zoals in onderstaande tabel weergegeven. Als onderdeel van de PDCA stuurcyclus worden dit plan en de onderliggende doelstellingen en maatregelen jaarlijks herzien waar nodig.

Document	Inhoud	Verantwoordelijke	Actie	Maand
Kwaliteitsmanagement plan	Procedures voor opstellen emissie inventaris	Duurzaamheidscoördinator MinFin / Aspectmanager Duurzaamheid Belastingdienst	Jaarlijkse check op actualiteit	Oktober
Energiebeoordeling	Inventarisatie energieverbruikers, mogelijke reductiemaatregelen	Duurzaamheidscoördinator MinFin / Aspectmanager Duurzaamheid Belastingdienst	Jaarlijkse update	Juni
Emissie inventaris	Energiestromen, CO ₂ footprint	Duurzaamheidscoördinator MinFin / Aspectmanager Duurzaamheid Belastingdienst	Jaarlijks opstellen	April
Communicatie plan	Stakeholderanalyse, communicatie doelen, -planning en –middelen	Duurzaamheidscoördinator MinFin / Aspectmanager Duurzaamheid Belastingdienst	Jaarlijkse check op actualiteit	Oktober
CO ₂ -management plan	Reductiemaatregelen, verantwoordelijken hiervoor, deelname aan initiatieven	BvB	Jaarlijkse update voortgang + maatregelen	Oktober
Interne audit	Controle of het systeem en de uitvoering voldoet aan de eisen, identificeren van kansen voor verbetering	Aveco de Bondt	Jaarlijks uitvoeren	November
Directiebeoordeling (verslag of notulen)	Directiebeoordeling met als input: de periodieke rapportage, de interne audit en de energie audit, en als output: eventueel bijstellen van het energie-management programma en kwaliteitsmanagementplan	BvB	Jaarlijks uitvoeren	November

6.3 Monitoring en meting

Als onderdeel van de stuurcyclus wordt halfjaarlijks de benodigde data verzameld om de emissie-inventaris en CO₂-footprint op te stellen. Deze vormt input voor de periodieke rapportage, communicatie-uitingen, interne audit en directiebeoordeling. In het Kwaliteitsmanagementplan staat de methodiek voor het opstellen van de emissie-inventaris beschreven.

6.4 Afwijkingen, corrigerende en preventieve maatregelen

Op basis van de periodieke rapportages en de interne audit worden de nodige corrigerende en preventieve maatregelen voorgesteld, die noodzakelijk zijn om de doelstellingen te behalen en aan de eisen van de CO₂-Prestatieladder te (blijven) voldoen. De corrigerende en preventieve maatregelen worden in de directiebeoordeling geëvalueerd en waar nodig aangevuld.

6.5 Documentatiesysteem

Het dossier voor de CO₂-Prestatieladder wordt centraal opgeslagen op:
www.samenwerkruimten.nl/teamsites/co2prestatieladderminfin.

Bijlage 1 Methodiek voor de emissie inventaris

Deze bijlage beschrijft de informatiemanagementprocedures die gevolgd worden om periodiek tot een emissie-inventaris (CO₂-footprint) te komen. Om de kwaliteit van de CO₂-footprint periodiek te waarborgen zijn de procedures opgesteld met inachtneming van de principes uit de ISO 14064-1:

- Relevantie: De bronnen, gegevens en methodes voor de CO₂-footprint passen bij de behoeften van het ministerie
- Compleetheid: De CO₂-footprint omvat alle relevante GHG emissies en GHG opnames.
- Consistentie: Er kunnen zinvolle vergelijkingen gemaakt worden tussen GHG-gerelateerde informatie.
- Nauwkeurigheid: Subjectiviteit en onzekerheden worden, zover als praktisch haalbaar, gereduceerd.
- Transparantie: Er wordt voldoende en geschikte informatie bijgevoegd, zodat gebruikers beslissingen kunnen maken met redelijke zekerheid.

De emissie-inventaris (CO₂-footprint) wordt periodiek opgesteld met als doel om inzicht te creëren in het energieverbruik en de CO₂-uitstoot met voldoende sturingsmogelijkheden om deze te verminderen. Het continue sturen op het energieverbruik en CO₂-reductie is onderdeel van het energiemanagement dat is opgesteld in het kader van de CO₂-prestatieladder. De rol van de emissie-inventaris binnen de totale stuurcyclus is te vinden in hoofdstuk 6.

Dit document beschrijft de manier waarop binnen het opstellen van de emissie-inventaris rekening wordt gehouden met:

- Het routinematige en consistent uitvoeren van controles om de betrouwbaarheid en compleetheid van de data te garanderen.
- Het identificeren en adresseren van fouten en omissies.
- Het documenteren en archiveren van relevante rapportages, waaronder informatiemanagement activiteiten.

Na afloop van elk inventarisatiejaar vindt er een review plaats de methodiek om te bekijken of deze nog actueel is. Tijdens deze review is ook aandacht voor mogelijkheden om de informatiemanagementprocessen verder te verbeteren.

Onzekerheden

Een aantal datastromen zijn nog niet geheel inzichtelijk. Het betreft het verbruik van een tweetal opslaglocaties van DRZ (loodsen) en de openbaar vervoerskilometers van het Kerndepartemen

Verantwoordelijkheden voor de ontwikkeling van de emissie-inventaris.

- Voor de dataverzameling van het beleidsdepartement is verantwoordelijk: duurzaamheid coördinator
- Voor de dataverzameling voor de diensten is verantwoordelijk:

Trainingen

Tijdens het opstellen van het dossier voor de initiële audit heeft het kernteam deelgenomen aan meerdere kennissessies georganiseerd door Aveco de Bondt. Daarbij zijn (onder andere) de volgende onderwerpen aan bod gekomen:

- Organisatorische grenzen
- Emissie inventaris en CO₂-footprint
- Energiebeoordeling
- Reductiedoelstellingen en maatregelen

- Transparantie en Communicatieplan
- Directiebeoordeling

Organisatorische grenzen

Bij het vaststellen van de organisatorische grenzen wordt binnen de GHG Protocol methode de 'Control Approach-methode' gehanteerd.

Operationele grenzen

Bij het bepalen van de operationele grenzen wordt onderscheid gemaakt tussen Scope 1, 2 & 3 categorieën. Deze indeling is oorspronkelijk afkomstig uit het GHG-protocol 'A Corporate Accounting and Reporting Standard'. Voor het opstellen van de footprint van de eigen organisatie worden alle Scope 1 en Scope 2 emissies én de Scope 3 emissies van zakelijke reizen met auto en vliegtuig.

Als onderdeel van het energiemanagementsysteem wordt een Energiebeoordeling actueel gehouden dat de energiegebruikers binnen de organisatie beschrijft en een overzicht geeft van de emissiebronnen. Als er binnen de organisatie door veranderde organisatiegrenzen of de aankoop van nieuwe kapitale goederen sprake is van nieuwe emissiestromen dan worden het Energiebeoordeling en de emissie-inventaris aangepast.

Berekeningsmethodes

Voor het berekenen van de CO₂-footprint wordt gebruik gemaakt van de Milieubarometer, die emissiefactoren beheerd conform www.emissiefactoren.nl.

Het Handboek 3.1 van juni 2020 zoals uitgegeven door de SKAO vormt de basis voor de kwantificeringsmethode aangezien deze emissie-inventaris onderdeel vormt van een CO₂-prestatieladder certificering. De Scope-indeling zoals door de SKAO beschreven is aangehouden.

Projecten met gunningsvoordeel

Het ministerie van Financiën heeft geen projecten met gunningsvoordeel.

Een review van de toepassing van de berekeningsmethodes

De emissie-inventaris wordt binnen de organisatie opgesteld door één persoon. Daardoor bestaat er geen risico dat er binnen verschillende onderdelen van de organisatie verschillende berekeningsmethodes worden gehanteerd.

Meetinstrumenten

Voor het opstellen van de CO₂-footprint wordt gebruikgemaakt van de Milieubarometer van Stimular.

Periodieke interne audits en technische reviews

Jaarlijks wordt er een interne audit uitgevoerd op het gehele managementsysteem. Voor der doelstellingen per eis worden er mogelijkheden voor verbetering vastgesteld. De verbeteringen worden besproken tijdens de jaarlijkse directiebeoordeling.

Directiebeoordeling

Jaarlijks wordt er een directiebeoordeling uitgevoerd conform eisen uit het handboek 3.1. De directiebeoordeling wordt uitgevoerd door het BVB.

Documentatie en archief

www.samenwerkruimten.nl/teamsites/co2prestatieladderminfin

Bijlage 2 Koppeling ISO 14064-1

§ 9.3.1 ISO 14064-1		Locatie
a	Description of the reporting organization	Zie hoofdstuk 2.1 Afbakening van de organisatie
b	Person or entity responsible for the report	Hairo van den Berg
c	Reporting period covered	2021, zie hoofdstuk 2.2 CO ₂ -footprint basisjaar 2021
d	Documentation of organizational boundaries	Zie hoofdstuk 2.1 Afbakening van de organisatie
e	Documentation of reporting boundaries, including criteria determined by the organization to define significant emissions	Zie hoofdstuk 2.1 Afbakening van de organisatie
f	Direct GHG emissions, quantified separately for CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, NF ₃ , SF ₆ and other appropriate GHG groups (HFC's, PFC's, etc.), in tonnes of CO ₂ e	Zie hoofdstuk 2.2 CO ₂ -footprint basisjaar 2021
g	A description of how biogenic CO ₂ emissions and removals are treated in the GHG inventory and the relevant biogenic CO ₂ emissions and removals quantified separately in tonnes of CO ₂ e	Er wordt geen gebruik gemaakt van Biomassa.
h	If quantified, direct GHG removals, quantified in tonnes of CO ₂ e	Binnen de organisatie wordt geen CO ₂ opgenomen.
i	Explanation for the exclusion of any significant GHG sources or sinks from the quantification	GHG emissies voortkomend uit airconditioning worden niet meegenomen.
j	Quantified indirect GHG emissions separated by category in tonnes of CO ₂ e	Zie hoofdstuk 2.2 CO ₂ -footprint basisjaar 2021 en milieubarometer.
k	The historical base year selected and the base-year GHG inventory	Zie hoofdstuk 2.2 CO ₂ -footprint basisjaar 2021
l	Explanation of any change to the base year or other historical GHG data or categorization and any recalculation of the base year or other historical GHG inventory (6.4.1.), and documentation of any limitations to comparability resulting from such recalculation	Er zijn geen wijzigingen geweest in het basisjaar of historische data.
m	Reference to, or description of, quantification approaches, including reasons for their selection	Het Handboek 3.1 zoals uitgegeven door de SKAO vormt de basis voor de kwantificeringsmethode aangezien deze Emissie-Inventaris onderdeel vormt van een CO ₂ -Prestatieladder certificering.
n	Explanation of any change to quantification approaches previously used	De kwantificeringsmethode is in de afgelopen periode niet gewijzigd.
o	Reference to, or documentation of, GHG emission or removal factors used	De actuele lijst met Emissiefactoren is te vinden het portaal van de Milieubarometer.
p	Description of the impact of uncertainties on the accuracy of the GHG emissions and removals data per category	Zie bijlage 1: Methodiek voor de emissie inventaris
q	Uncertainty assessment description and results	Jaarlijkse rapportage op de voortgang.
r	A statement that the GHG report has been prepared in accordance with this document	Deze emissie-inventaris is opgesteld volgens § 9.3.1 uit de ISO 14064-1.
s	A disclosure describing whether the GHG inventory, report or statement has been verified, including the type of verification and level of assurance achieved	De Emissie-inventaris wordt bij de externe audit geverifieerd
t	The GWP values used in the calculation, as well as their source. If the GWP values are not taken from the latest IPCC report, include the emissions factors or the database reference used in the calculation, as well as their source	De gebruikte GWP-waarden zijn afkomstig uit het laatste IPCC rapport (indien dit niet het geval is, dan de emissiefactoren of de databasereferentie opnemen die in de berekening gebruikt zijn, evenals hun bron).